

HOPPET

Rapport om Hoppet

– en verksamhet och mötesplats

”Det känns som en väg för ett normalt liv! Det finns hjälp att få om det är jobbigt att göra allt själv.”

Kvinna, 24 år, deltog aktivt på Hoppet och kom i gång med en planering hos Arbetsförmedlingen.

”Det går jättebra! Det var väldigt nervöst i början, men mycket snart fick hen en ny kompis! Alla ni på Hoppet ska ha allt tack i världen!!! Utan er tror jag inte hen hade klarat av att ’flyga själv!’”

Vårdnadshavare vars barn påbörjat studier på folkhögskola.

”Samarbetet med Hoppet har fungerat utmärkt genom hela processen. Deras engagemang, tillgänglighet och vilja att skapa bästa möjliga förutsättningar för de personer som är inskrivna hos dem är något vi uppskattar mycket.”

Behandlingspedagog, stödboende Sigtuna kommun.

Samordningsförbundet Sollentuna-Upplands Väsby-Sigtuna har finansierat insatsen Hoppet för ungdomar och unga vuxna sedan 2019. Målgruppen är unga personer som behöver stöd från flera aktörer för att kunna börja arbeta eller studera. Redan sedan starten har insatsen visat goda resultat och med åren blivit ett viktigt komplement till de övriga verksamheter som finns i våra tre kommuner. I den här rapporten beskriver vi hur insatsen kom till, hur verksamheten fungerar och vilka framgångsfaktorerna är.

”Jag har haft svårigheter i princip hela mitt yrkesliv då jag har haft vanliga jobb. Efter att ha fått kontakt med insatsen så har jag fått stöd med allt jag behövde: förstå mina utmaningar, hitta en arbetsplats, göra att mina vardagsrutiner funkar och nu har den praktiken lett till en fast anställning.”

Deltagare, 24 år.

Förberedelser inför starten av Hoppet

Samordningsförbundet Sollentuna-Upplands Väsby-Sigtuna grundades den 1 juni 2017. På hösten samma år beslutade styrelsen att kartlägga situationen för unga (16–29 år) som behöver samordnat stöd för att kunna börja studera eller arbeta.

Till Hoppet kommer de som är mellan 16–35 år som på egen hand inte lyckats gå klart grund- eller gymnasieskolan eller få en hållbar etablering i arbetslivet. En stor del av deltagarna har behov av kontakt med vården. När ordinarie verksamhets stöd inte räcker till finns Hoppet där som ett komplement.

Samordningsförbundets tre kommuner undersökte situationen för de unga och vilket behov av stöd och insatser som fanns. Försäkringskassan undersökte i sin tur situationen för unga med aktivitetsersättning och deras behov av stöd. Dessa kartläggningar blev grunden för insatsen Hoppet.

Under våren 2018 deltog chefer och medarbetare från Samordningsförbundets samtliga medlemsparter i en workshop. De tog även fram en gemensam risk- och konsekvensanalys. Upplands Väsby kommun blev insatsägare för Hoppet men medlemsparterna utformade gemensamt den nya insatsen. Från starten hade Hoppet en egen styrgrupp, men från 2023 ingår den i en gemensam styrgrupp för samtliga insatser som Samordningsförbundet finansierar.

Samordningsförbundets styrelse fastslog i september 2018 att insatsen skulle bestå av två delar:

- en plats där det finns personal med olika kompetenser som möter unga som behöver stöd för att börja studera eller arbeta
- stöd för medlemsparternas medarbetare i form av workshoppar, föreläsningar och utbildningar.

Lokal och personal

Hoppet öppnade i maj 2019, och mötesplatsen finns fortfarande kvar i samma lokal i Runby i Upplands Väsby. Under åren har personalstyrkan vuxit till en heltidsanställd samordnare, tre heltidsanställda coacher och en alltiallo som håller lokalen trivsamt.

”Förhoppningen när vi startade var att Hoppet skulle vara en plats för hopp och för ett hopp framåt i livet! Upplands Väsby kommun har fått en förstärkning via insatsen att nå ungdomar och unga vuxna som de ordinarie verksamheterna inte når. Samverkan mellan de olika verksamheterna har också förstärkts med Hoppets stöd som så tydligt ser de behov deras målgrupp har. Eftersom de också redan från start arbetade utifrån förslagen i den nya socialtjänstlagen så har vi också ett försprång att arbeta med insatser som inte kräver biståndsbedömning.”

Johanna Part, biträdande enhetschef Arbetsmarknadsenheten, Upplands Väsby kommun.

Till Hoppet kommer deltagare från Region Stockholm (vården), Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och kommunerna Sollentuna, Upplands Väsby och Sigtuna. Deltagarna kommer även på eget initiativ genom den öppna dörren, och inga särskilda biståndsbeslut krävs. Hoppet använder fortfarande det arbetssätt som togs fram under det första året. Deltagarna är involverade i alla delar av utformningen av mötesplatsen och de aktiviteter som planeras. Hoppet har också en tradition av att anställa deltagare i olika uppdrag för att öka deras kompetens och för att utveckla verksamheten.

”Första mötet där var just hoppingivande. Vi kände båda två att personalen lyssnade till oss och uppmärksammade just våra utmaningar. Vi fick konkreta förslag på aktiviteter och kontakter. Vi fick träffa andra människor i samma åldersgrupp som hade liknande utmaningar.”

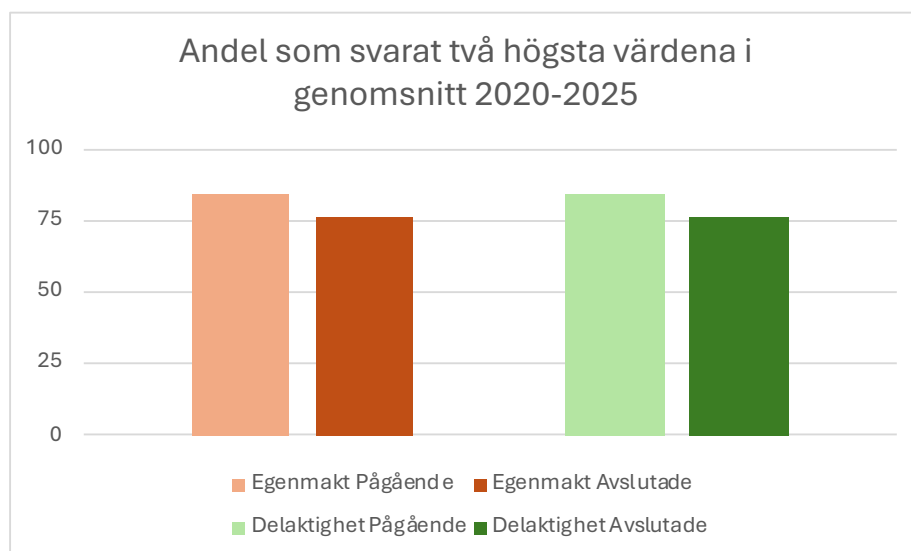
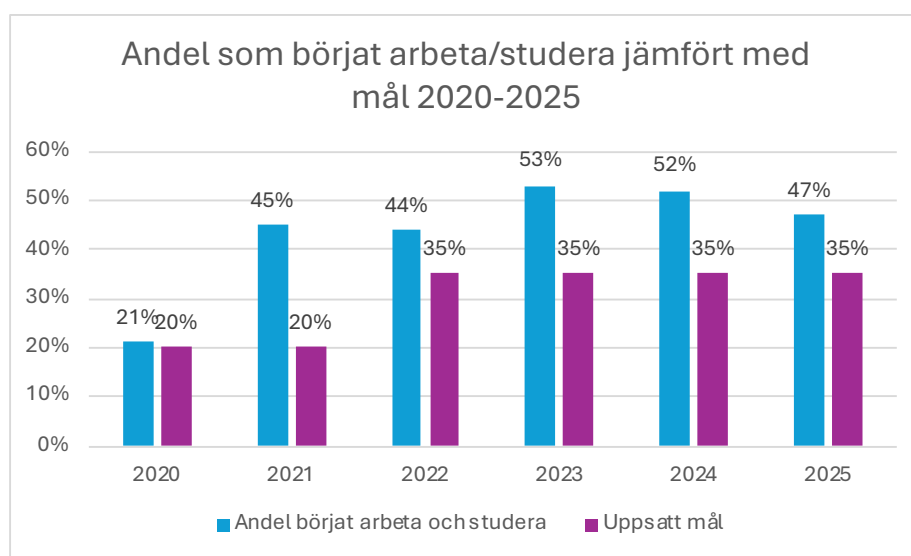
Deltagare Elin & pappa Kevin

Resultat

Hoppet har ungefär 100 deltagare per år. Under åren 2019–2025 avslutade Hoppet 270 deltagare. Av dessa började 112 deltagare att arbeta eller studera. Resultatmålet om antalet deltagare som börjar arbeta eller studera har över tid höjts från 20 procent till 50 procent. De senaste åren har resultaten legat runt 50 procent. Inför 2026 höjdes målet till 50 procent.

Samordningsförbundet följer upp Hoppets verksamhet med hjälp av verktyget indicatorsenkät som Nationella Nätverket för Samordningsförbund (NNS) tagit fram. I enkäten svarar deltagarna på hur de upplevt insatsen, dels under pågående insats, dels vid avslutad insats. Två indikatorer är särskilt viktiga för att följa upp Hoppets deltagare: delaktighet och egenmakt. Hoppet uppfyller målet att minst 75 procent av deltagarna ska ange de två högsta värdena.

Projekt – lärdomar och implementering

Hoppet har deltagit i två läns-gemensamma projekt som delfinansierats av EU. Där fick Hoppet möjlighet att verka i ett större sammanhang och lära sig av andra. Insatsen fick även stöd att utveckla arbetssätt och testa olika metoder med tillhörande handledning.

Rätt stöd för mig! gav värdefulla insikter om att arbeta med deltagare som har aktivitetsersättning så att de ska hitta till rätt insats efter att de fyllt 30 år. Genom projektet utvecklades även arbetet med att nå ut i kommunerna och myndigheterna för att försöka nå dem som inte kommer på eget initiativ. Insatsen implementerade metoderna Supported Employment, Supported Education och Case Management.

Lumena gav möjlighet att vässa det uppsökande arbetet och utveckla verktyget **jämlikhetsdata**, en enkät som används för att motverka diskriminering. Hoppet deltar sedan dess regelbundet på medborgardagar för att sprida information om insatsen och för att försöka nå en större bredd av målgruppen.

Utmaningar

En utmaning är att nå unga med olika bakgrund och behov. Under vissa år har könsfördelningen varit ojämn med övervikt på pojkar och män. De flesta som kommer till Hoppet har etnisk svensk bakgrund. Det kvarstår arbete för att fler unga med olika bakgrund ska hitta till Hoppet.

En annan utmaning är att skapa hållbara samverkansstrukturer mellan alla medlemsparter. Det är en mycket viktig del av Hoppets verksamhet att samverka med kommunerna, myndigheterna och vården för att säkra det samordnade stödet för unga. Denna samverkan är beroende av parternas olika regelverk som ibland krockar med deltagarnas behov av stöd och samordning. Byte av personal kan tillfälligt rasera uppbyggda kontaktnät och samarbeten.

En speciell utmaning var coronapandemin som bröt ut i mars 2020. Målet var att hålla verksamheten i gång trots att antalet fysiska möten begränsades. Personalen utvecklade då ett nytt digitalt arbetssätt genom att börja använda en Discordserver där deltagarna och personalen kunde mötas för samtal och andra aktiviteter. Dessutom utökades antalet utomhusaktiviteter. Båda arbetssätten har sedan stannat kvar som viktiga delar i verksamheten.

”Hoppet är ett ställe där jag som remittent känner en oerhörd trygghet och ett lugn när patienter jag träffar hänvisas dit. Det finns kompetens och bredd hos dem som jobbar där. Kompetens rörande utanförskap, olikheter, psykisk ohälsa och därtill kunskapen och erfarenheterna de har kring vägen mot arbete, studier eller annan sysselsättning. De ser hela människan och lyfter dennes styrkor och lockar fram mod och kraft.”

Rehabkoordinator Missbruksmottagningen, vården.

Metoder och arbetssätt

Hoppet arbetar främst utifrån två metoder:

- Supported Employment/Supported Education. Vi utforskar tillsammans med deltagarna vad nästa steg kan vara för att närma sig arbete eller studier. Vi arbetar på olika sätt bland annat genom arbetsplatsbesök, stöd i cv-skrivning, intervjuträning, kontakt med arbetsgivare, praktik och individuellt stöd genom hela processen mot arbete och studier.
- Case Management, där vi hjälper till med myndighetskontakter och samordnar insatser mellan olika aktörer för att skapa en fungerande helhet kring deltagaren och ge rätt stöd.

Insatsen utgår även från den danska studien BIP som lägger särskild vikt vid reflexiv praktik samt

- handledarens tilltro till individen att komma ut i arbete
- parallella insatser
- tydligt jobbfokus
- egenmakt
- att stärka deltagarens tilltro till sin egen förmåga.

”Stödet gör att jag känner att jag har någon som backar mig om jag möter på motgångar i studier eller i kontakten med myndigheter.”

Deltagare, 27 år.

En viktig del av Hoppets verksamhet är drop-in-träffarna. Här får deltagarna möjlighet att träffa andra deltagare i verksamheten. Mötesplatsen erbjuder ett socialt sammanhang där deltagarna kan känna gemenskap och samhörighet, bryta social isolering samt skapa rutiner och struktur i vardagen.

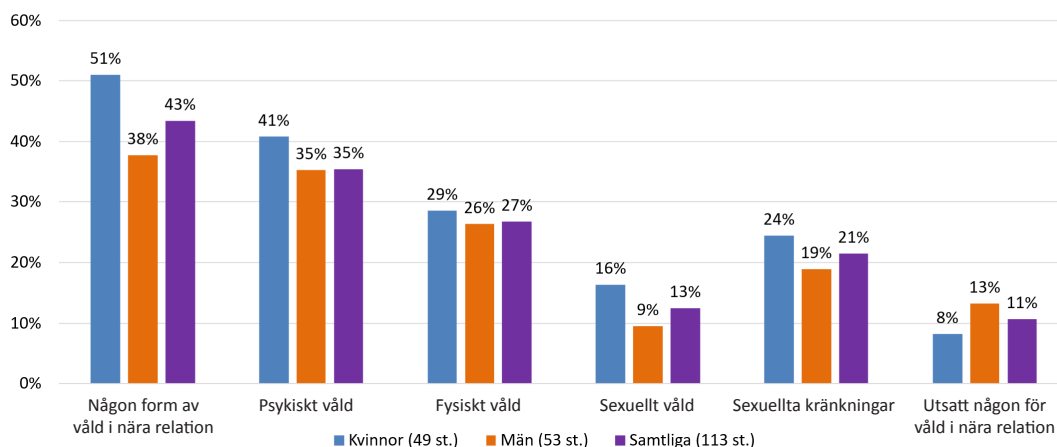
På mötesplatsen finns det tydliga spår av arbetet med mänskliga rättigheter, till exempel hbtqia+-flaggor och böcker om utanförskap och rasism. Varje deltagare får också svara på frågor om våld i nära relation för att kunna erbjudas stöd och vård om de önskar. Personalen har en stark samverkan med kommunens enheter och med civilsamhället för att erbjuda olika kontakter och stödformer.

Hoppet började, tillsammans med övriga insatser i Samordningsförbundet, ställa sju frågor om våld i nära relation under 2021. Målet är alla deltagare ska få frågan minst en gång under sin tid i insatsen. Mer än hälften av deltagarna har fått frågan under åren 2023–2026.

Bland Hoppets deltagare utsätts fler kvinnor för våld i nära relation än män. Det gäller för alla former av våld. Ungefär hälften av kvinnorna och nästan 40 procent av männen har blivit utsatta för någon form av våld i nära relation. Det ska jämföras med att 35 procent av kvinnorna

Våldsutsatthet bland tillfrågade deltagare 2023–2026

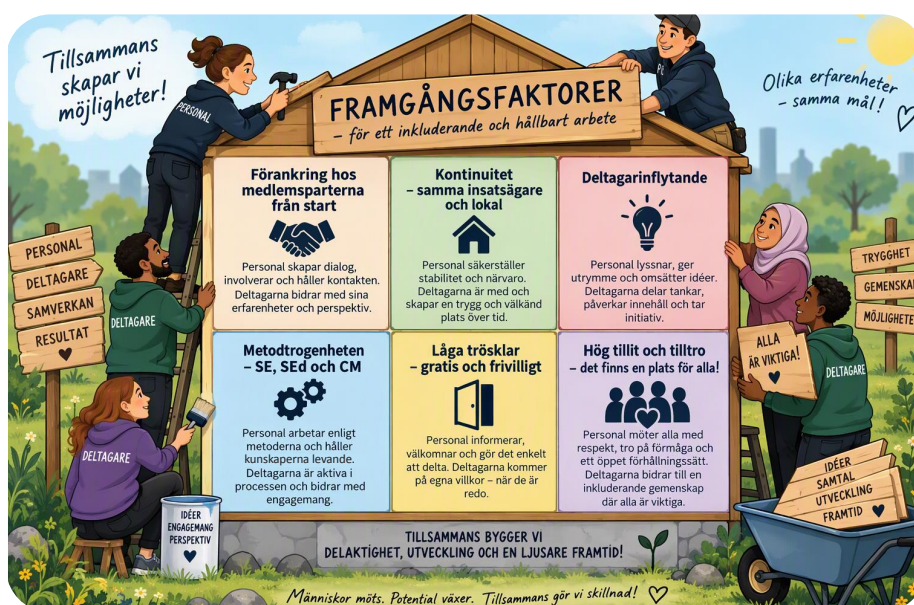

och 21 procent av männen i samhället generellt har utsatts för våld, enligt en rapport från **Brottsförebyggande rådet (Brå) 2022**. Utsattheten bland Samordningsförbundens målgrupper är därmed högre än i samhället i stort.

Viktiga framgångsfaktorer

Det finns flera faktorer bakom Hoppets goda resultat och förmåga att stötta en målgrupp med komplexa behov. Hoppets arbetssätt har även haft en förmåga att anpassa sig till utmaningar och förändringar. Dessa är:

- Förankring hos medlemsparterna redan från början.
- Kontinuitet genom samma insatsägare och lokal.
- Låga trösklar, inget biståndsbeslut krävs och frivillighet.
- Deltagarinflytande.
- Metodtrogenheten SE, SEd och CM.
- Tilltro till deltagarens förmågor.

Samordnaren Tina Claesson berättar

”Det som gör att Hoppet fungerar så bra med målgruppen är att vi bemöter dem på ett varmt och tillåtande sätt där vi ger alla utrymme att formulera och sätta sina egna mål med insatsen. Personalgruppen har en bred utbildnings- och yrkesbakgrund, vilket gör att deltagaren kan få svar på en mängd olika frågor bara genom kontakten med insatsen. Det är viktigt att visa upp detta redan i det första mötet, det ger legitimitet och visar på nyttan av att ha en planering med oss. Inom insatsen hinner vi med att deltagarna får träna sina färdigheter, till exempel att åka buss, tala i telefon, vara i gruppsammanhang, ställa frågor och ta initiativ.

För att förstärka egenmakten och deltagarnas upplevda kontroll arbetar vi strukturerat med deltagarinflytande och deltagarinkludering. Vi har ett inflytanderåd varje månad där deltagare är med och bestämmer de aktiviteter som ska erbjudas de kommande månaderna samt om det är något på mötesplatsen som vi behöver utveckla eller förändra. I lokalen har vi symboler som visar att vi står för de mänskliga rättigheterna och att vi är en trygg zon där man kan få vara den man är. Detta gör att vi når ut till de personer som tappat tilliten till samhället i stort samtidigt som vi erbjuder de aktiviteter som är eftertraktade och skapar motivation.

”Jag får styra min egen planering och får stöd i det jag önskar. Det är ett community där vi blandar allvar, skratt, seriöst och glädje. Det hjälpte mycket att räknas med och kunna vara med på mina villkor.”

Deltagare hänvisad från vården, vill få gymnasiekompetens.

Hoppet är en mötesplats där coacher och deltagare skapar en trygg och utvecklande relation och där utomstående får komma och möta målgruppen. Det kan vara preventionssamordnare, budget- och skuldrådgivare, lärare från folkhögskola, demokratisamordnare, företagare med mera. Vi bygger broar mellan Hoppet, deltagare och övriga samhället. Vi skapar tillit och stärker våra deltagares egna röster att styra sina egna liv genom egenmakt och att skapa hopp om en framtid som också är deras.

”

"På den här korta tiden så har mitt barn vuxit och fått mer energi! Bara det att hen träffar vänner igen är ett stort steg!"

Vårdnadshavare.

"Jag träffar dagligen personer med psykiska och psykosociala problem som har en extra stor utmaning när det kommer till att närma sig arbete eller studier samt en egen försörjning. Att kunna ringa till Hoppet och få en röst i luren som säger välkommen och på samma gång erbjuder en besökstid är ovärderligt för min målgrupp. Jag önskar att Hoppet får växa och få möjlighet att ge hopp till ännu fler i framtiden."

Kurator, Väsby psykiatriska mottagning.

